

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Ž nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Sila in duh

Meseca septembra leta 1927 je bil pod Valdemarasovo vlado sklenjen konkordat med državo in sveto stolico. Ta konkordat je menda do zdaj še edini primer v zgodovini, da prevzame država internacionalno obvezo glede na svobodo združevanja (čl. 25), to se pravi: litovska vlada se je napram sveti stolici obvezala, da bo zakonito priznala in spoštovala svobodo združevanja katolikov na religioznem polju.

V šolskem vprašanju je vlada priznala vsem od cerkvenega ordinarija odvisnim (verskim) šolam pravico javnosti, njihovim izpričevalom in diplomam enako vrednost kot onim državnim šol, ako se prilagodijo načrtu, ki ga je prosvetni minister izdal za državne šole. Zakon torej ustanavljanja zasebnih konfesionalnih šol ne otežkočuje.

Konkordat govori naravnost tudi že o Katoliški akciji. Država daje Cerkvi svobodo, da ustanavlja združenja, ki naj stojijo pod kontrolo nadškofa v Kaunasu. Država se obvezuje, da njihovega delovanja ne bo ovirala, ampak jim priznala iste pravice kot državno priznanim društvom.

Toda kako se drže litovski oblastniki teh členov? Sedanja vlada na najbrutalnejši način tepta pravice Cerkve in sramotno prelamlja slovesno dano besedo: verske šole zapira, preganja katoliške profesorje, učitelje in dijakke. Ne samo da ovira duhovščino pri združnem delu, ampak jo zapira, Katoliško akcijo pa naravnost z nasiljem uničuje. Odgovor na vse pritožbe je značilni Smetonov: »Papež nima vojaštva in topov!« Ker uvideva sedaj vladajoča stranka neuspešnost svojih dosedanjih prizadevanj, poskuša mobilizirati in zbrati okoli sebe vse antireligiozne in antikatoliške sile dežele, ki seveda nimajo tal med globoko vernim litovskim ljudstvom, ampak le med takozvano inteligenco. Zadnji čas so n. pr. omogočili krajevnim »svobodomiselnim« izdajanje lastnega organa »Vaga« (brazda), da bi pridobili še eno postojanko za boj s Cerkvijo. Obenem zbirajo med univerzitetnimi profesorji v Kaunasu podpise za spomencni vladni zahtevo, da prekliche in razveljavi konkordat s sveto stolico.

Židom, ki bivajo v Litvi, tolnačijo, da je središče vsega antisemitskega gibanja Katoliška akcija, kar je laž. V službenem organu »Lietuvos Aidas« (Odmev Litve) piše neki Marius serijo člankov, v katerih skuša s citati iz inozemskih časopisov v obliki raznih vprašanj prepričati čitatelje o upravičenem postopanju vlade.

Kakšno je to postopanje v resnici, pa vidimo iz sledečega: Začele so se nove sodne razprave proti duhovnikom radi vsebine njihovih pridig, čeprav te zadeve pripadajo cerkveni jurisdikciji. Večina duhovnikov pride brez vsakega obvestila škofu pred vojno sodišče, niti ne pred civilno. Aretacije dušnih pastirjev so danes v Litvi na dnevnem redu. Policija ima povsod polno vohunov. Ti pazijo na vsak župnikov govor v cerkvi, na pokopališču in župnišču, javijo zadevo policijskemu šefu in drugi dan že pridejo k župniku nepovabljeni gostje, mu v imenu vojnega komandanta vse preiščejo in ga navadno kar odvedejo s seboj. Po razsodbi so večidel kaznovani z večtedensko ječo ali denarno globno 200—1000 litov (1200—5500 Din). Take sodne razprave so zelo pogoste: Pred 14 dnevi je bilo 18 duhovnikov aretiranih in obsojenih. Pred kratkim je poročal katol. dnevnik »Rytas«: Mirovni sodnik je zaradi krščanskega nauka prisodil župnikom: Vincencus-u 400 litov (2200 Din), odnosno 3 tedne ječe, Zigasu 700 litov (3750 Din) ali 1 in pol meseca ječe, Tumosas-u 400 litov ali 1 mesec ječe, Paranseviču 1 mesec ječe, Salčiju 500 litov ali 1 mesec itd. 12. maja bo izredno vojno sodišče sodilo 8 dijakov katoliškega društva »Ateitininkai« in 4 duhovnike. Povečini dobe taki obsojenci do 3 mesečni zapor v zloglasnem koncentracijskem taboru Varniai.

Pa ne samo duhovnike, tudi odločne katoliške laike zapirajo. Veliko odličnih gimnazijskih profesorjev in visokošolcev sedi v Varniai. Glavni predsednik Katoliške akcije dr. Karvelis in tajnik društva Ateitininkai sta se pred kratkim iz koncentracijskega tabora vrnila. Nekateri so obsojeni celo v težke ječe v Kaunasu. Zborovanja akademikov-ateitininkai policija s silo razganja in prepoveduje. Govornike navadno na mestu aretirajo. Župniki ne smejo niti v svojem lastnem stanovanju imeti sestankov ali shodov cerkvenih organizacij. Vse to naj bi se vršilo z izrečnim uradnim dovoljenjem javno in samo v cerkvi. Tretji red sv. Frančiška je prepovedan. Večino mladinskih organizacij hočejo prepovedati. Razpustili so zadnjo skupino katol. skavtov na kaunski univerzi. Vse to se vrši pod pretvezo, da »vohunijo in izdajajo državce«.

Pri tem se seveda kulturnobojneži v Litvi sklicujejo na »svobodo vesti in veroizpovedanja«, ki da jo ščitijo! Večja hinavščina pač ni mogoča, ko se pa istočasno ta svoboda brutalno zatira. Papež po ironičnih besedah sedanega vsegamočnega vladodržca Litve nima topov. Iz tega po načelih kulturnega človeštva sedanosti ne sledi, da bi se smela svoboda verske Katoliške akcije poljubno prikrajševati in tlačiti. Cerkev je duhovna sila, njena sredstva so duhovna, kulturna, moralna sredstva. Če moderna kultura sploh še kaj pomeni,

Pariz, 13. maja. Danes se je vršila v dvorani Versaillske palače volitev predsednika francoske republike. Vse velike tribune ob ogromni dvorani so bile nabito polne občinstva, ki jih je že takoj opoldne gosto zasedlo. Na srednji tribuni je bil prostor za časnikarje, v katerem je tičala glava pri glavi. Tudi na zunanji se je vršila volitev predsednika republike po njenem 60 letnem obstoju zelo slovesno in romantično. Že od včeraj dalje so močne vojaške čete v paradi in z nasajenim bajonetom zasedle vse ceste in železniške proge med Parizom in Versaillesom, razen tega pa so patrolirale številne policijske patrole. Na trgu pred gradom je taborilo 4000 moč pehote. Pred zlato ograjo verjaškega dvorca je bila postavljena cela baterija, da s topovskimi streli pozdravi novega predsednika republike, za ograjo pa je 1200 orožnikov stražilo vse vhode in izhode.

Vlada in parlament, to je senat in poslanska zbornica, sta se že ob 4 zjutraj s posebnimi vlaki preselila v Versailles. Na avtomobilskih cestah se vali neskončna kača avtomobilov. Tudi versaillski grad sam je bil opremljen za volitev ter so dobili posebne prostore poslanska zbornica in senat kakor tudi razne stranke za svoja posvetovanja.

Točno ob 2 je otvoril predsednik francoskega senata Doumer, sam kandidat za predsedniško mesto, zasedanje obe zbornice, oziroma Narodne skupščine, ki ima izvoliti predsednika francoske republike. Njegov pristasi so ga burno pozdravili; najprej se je ploskanje začelo na klopet senata, kjer ima Doumer največ prijateljev, potem se je pa nadaljevalo na klopet poslanske zbornice, o kateri se nič ne sluti, za koga se bo odločila: ali za Brianda ali za Doumerja.

Doumer je, dasi nekoliko blede, začel mirno čitati ustavne predpise o volitvi predsednika. Med tem je skoro neopazno stopil v volivno dvorano Briand in zavzel svoje mesto na vladnih klopetih.

Nato so glasovali o črki, s katero naj se začne klicanje poslancev po imenu. Komunisti so pri teh povzročili glasen hrup, ker je zahteval njihov poslanec Duclos besedo kljub temu, da je pri volitvi predsednika prepovedana vsaka debata. Kričal je tako, da je prevpil vse medklice, nakar so ga morali socialisti s silo spraviti v njegovo klop.

Nato se je začelo glasovanje. Razen glasovnice, ki je bila v zaprti kuverti, je oddal vsak volivec še kroglico s svojim imenom, kar se je zgodilo radi kontrole. Prvo glasovnico je oddal poslanec Lautier, bivši državni podtajnik v Tardienjevem kabinetu, katerega je zrušila Oustricova afera, nato je glasoval ministrski predsednik Laval, za njim pa Tardieu in Berard. Ko je bil poklican Briand, ki je stopil k volivni žari z upognjenim hrbtom, so mu prisotni ploskali več minut, dočim so ta čas ovacije za Doumera ponehale. Pri štetju glasov so bili navzoči 903 senatorji in poslanci.

Komunistični puč v Španiji

Proti cerkvi in redovom — Energičen protel Vatikanu

Madrid, 13. maja. AA. Cerkevni krogi sodijo, da bo Vatikan vložil pri madridski vladi protest proti nezadostnemu varstvu samostanov in cerkva. Nadalje bo zahtevala sv. Stolica, naj španska oblast ostro kaznuje vse krivce. Sv. Stolica se sklicuje na obstoječi konkordat. Španska vlada se bo morala opravičiti.

Vatikan, 13. maja. AA. Državno tajništvo je pozvalo apostolskega nuncija Todeschinija v Madridu, naj protestira pri španski vladi proti poškodbam in razdejanju cerkvene lastnine v Španiji v zadnjih dneh. Nuncij bo zahteval povračilo škode in strogo kaznovanje vseh krivcev.

Madrid, 13. maja. AA. Dasi je proglašeno obsedno stanje, so demonstranti na Malagi zažgali samostan Maria Mercedes in več drugih zgradb. Vojska je napravila red. Nocoj je umrl neki delavec, ki je bil ranjen o priliki napada na uredništvo »ABC«.

Barcelona, 13. maja. AA. Neznane osebe so

potem se duhovnim sredstvom smejo postaviti nasproti samo duhovna sredstva, ne pa surove nasilje in gola premoč slučajne oblasti neke stranke, kajti to ni znak kulture, ampak barbarizma, kakor ga oznanja boljšešviški vzhod.

Bilo bi interesantno izvedeti, ali se sedanji litovski režim zaveda popolne negativnosti svoje nekulturne borbe proti največji nacionalni in kulturni sili Litve? Da li res prav nič ne uvideva, kako izpodkopa tla nacionalnemu in državnemu ter socialnemu redu, torej samemu sebi, ko preganja ono katoliško Cer-

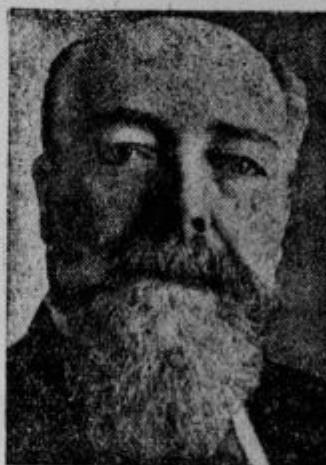
Doumer predsednik francoske republike

Aristide Briand propadel

Zmaga desničarske nacionalistične struje?

Rezultat prvih volitev, ki je bil razglašen ob 16.35 uri, je bil presenetljiv! Absolutna večina je znašala 449 glasov. Dobili so: Doumer 442, Briand 401, Hennessy 15, Cachin 10, Doumergue 7, Ricklin 6, Lebrun 4, Painlevé 2, Steeg 1, Renaudel 1 in Maginot 1 glas.

Ker je absolutna večina 449 in ker nobeden izmed kandidatov ni dobil zahtevane dvetretjinske večine, je bilo potrebno drugo glasovanje. Postalo pa je jasno, da Briand ne bo izvoljen.

Ko se je ta izid seznanil na ulici, je zavladala naravnost konsternacija. Okoli dvorca se je bilo zbralo nad 100.000 ljudstva. Konsternacija pa je bila seveda še večja v narodni skupščini sami, med tistimi, ki je Brianda kandidirala, namreč. Razne stranke so odhiteli v zborovalne dvorane, da se posvetujejo o nastalem položaju. Posvetovanja so trajala dalj časa. Raznesle so se najrazličnejše vesti. Nekateri so trdili, da bodo socialisti postavili pri drugem glasovanju za svojega kandidata Brackeja, radikalna skupina pa Leona Berarda, ki bi pri tretji volitvi zbral glasove levičarskih strank. Menili so, da bo Berard, ki je senator, dobil glasove nekaterih senatorjev, ki so glasovali za Doumerja. Desničarske skupine pa so bile seveda prepričane, da bo izvoljen Doumer, ki mu je manjkalo samo 10 glasov do absolutne večine. Tako se je tudi v resnici zgodilo.

Briand sam je pred drugim glasovanjem svojo kandidaturo umaknil.

Nato pa je skupina sredine s podporo številnih drugih politikov, nasprotnikov Doumerja, sklenila, da postavi pri drugih volitvah Doumerja protikandidata v osebi bivšega notranjega ministra v osmem Briandovem kabinetu iz l. 1921-22. Marauda, potem ko je Laval odklonil ponudeno kandidaturu, ki bi mu bila skoraj gotovo prinesla ogromno večino. Pri zmedeni nastalega položaja so pa mnogi mislili, da pri drugi volitvi, ki se je začela ob 18.40, tudi ne bo prišlo do definitivnega rezultata, tako da bi narodna skupščina morala voliti še v tretjič.

Toda tretjih volitev, kakor se je potem izkazalo, ni bilo treba. Prizadevanja poražene levce kakor tudi sredine in drugih nasprotnikov Dou-

skušale pognati v zrak smodnišnico v Montyuehu. Straža je pravočasno streljala za atentatorji in jih pregnala.

Madrid, 13. maja. AA. Finančni minister je odredil, naj bodo borze do prihodnjega ponedeljka zaprte.

Madrid, 13. maja. AA. Uradni komuniké pravi, da je povsod mir in red.

Pariz, 13. maja. AA. Havas poroča iz Madrida: Zveza sindikalnih delavcev zahteva, da se izpustijo na svobodo vsi politični krivci, ki so člani zveze, dalje da se razpusti civilna garda in odstranijo druge civilne osebe, katerim je poverjena varnostna služba, ter da se dovoli ljudstvu, da se oboroži, da se izženejo duhovniki, da se konfiscirajo cerkevna imetja in da se ukine obsedno stanje. Komunisti so postavili podobne zahteve. Delavstvo je pozvano, da sodeluje pri pogrebu delavca, ki je umrl na ranah, dobljenih pri napadu na uredništvo lista »ABC«.

kev, ki je tudi v Litvi kakor povsod v Evropi, najjačji duhovni in tradicionalni fundament narodnega in državnega organizma? Da-li gospod Smetona ne predvideva pogubnih posledic, ki jih mora imeti tak destruktivno postopanje, brezsmiselno razvnanje borbe za in proti veri, — brezsmiselno pravimo, ker ima mala Litva rešiti probleme ogromne važnosti za svoj obstoj in blagostanje, ki jih z borbo zoper katoliško Cerkev čisto gotovo ne bo olajšala.

Res: quem Deus perdet vult, dementat.

merja, da bi bil vsaj izvoljen drug politik, so se izjalovila. Pri drugih volitvah je namreč dobil Doumer 556 glasov, protikandidat senator Marraud pa 340.

Za predsednika francoske republike je torej izvoljen senator, g. Doumer.

Volitve trinajstega predsednika francoske republike so torej potrdile staro tradicijo, da je izid volitev narodne skupščine vedno nepreračunljiv. Rezultat je napravil na vse senzacionalen vtis. Ogromna množica pred dvorcem je živahno komentirala dogodek. Nekateri politični krogi pravijo, da Briand zato ni prodrl, ker je mnogo pristavev levičarskih strank želelo, da ostane zunanji minister. Javno niso mogli agitirati proti njegovi kandidaturi. Zato so se poslužili tajnega glasovanja in tako preprečili njegovo izvolitev. Njihovo število je moralo na vsak način prekašati glasove tistih desničarskih poslancev in senatorjev, ki so glasovali za Brianda v nadi, da ga tako izločijo iz zunanje politike.

Tako eni tolnačijo nepričakovani izid volitev. Drugi pa menijo, da pomeni izvolitev g. Doumerja zmaga desnice in obsodbo Briandove sporazumske politike. Briandovi prijatelji odkrito priznavajo njegov poraz. Nekateri celo pravijo, da bo odstopil kot zunanji minister. Razširila se je tudi vest, da bo zaradi predsedniških volitev odstopila tudi vlada, na vsak način pa je še negotovo, kdo bo vodil francosko delegacijo v Zenevo.

Berlin, 13. maja. Presnetljiv rezultat volitev predsednika francoske republike je napravil v Nemčiji globok vtis. Razpoloženje in prvem hipu je pesimistično. Nek nemški politik je izjavil:

»Briand je torej propadel. Poslanska zbornica in senat, ki sta šest let v neštevilnih glasovanih podpirala z ogromno večino njegovo politiko, sta ga sedaj pri volitvi za predsednika republike desavirala. Dala sta prednost Doumeru, ki je kandidat reakcije in nacionalizma, pred Briandom, ki je veljal za simbol politike miru in mednarodne solidarnosti.

Kaj bo storil g. Briand

Berlin, 13. maja. 1g. Ob tem času še ni gotovo, ali bo Briand kot zunanji minister odstopil, ali pa se bo še odpeljal v Zenevo, da bo tam zastopal Francijo v Svetu Društva narodov in v evropskem študijskem odboru. Briand sam, ki je neposredno po svojem glasovanju zapustil Versailles, je pred svojim odpotovanjem podal izjavo, da ga je velik del članov poslanske zbornice prosil, naj se stavi na razpolago pri drugi volitvi, da pa je on mnenja, da mu njegovo dostojanstvo ne dopušča sprejeti kandidature, ker bi mu pod obstoječimi okolnostmi niti uspeh pri drugi volitvi ne dovoljeval prevzeti časti predsednika republike.

Iz krogov, stojičih blizu Brianda, se čuje, da bo Briand najbrže jutri odpotoval v Zenevo. Pristavlja se pa, da tega nikakor ni tolnačiti tako, da bo Briand prisostvoval sejam Sveta Društva narodov uradno, temveč da je zelo mogoče, da se bo Briand pri tem poslovil od članov Sveta Društva narodov in evropskega odbora, s katerimi je sodeloval več let. Tudi za kabinet ministrskega predsednika Lavalu, ki se je vitezki in odkrito vedno zavzemal za svojega zunanjega ministra, pomeni izid glasovanja veliko oškodovanje političnega in parlamentarnega prestiža in zaenkrat ni videti, kakšne bodo posledice. Začasno je veliko vprašanje, kdo bo v teh razmerah zastopal Francijo v Zenevi. Ni verjetno, da bi bil to Briand. V senatorskih in poslanskih krogih so sprejeli razglasitev o izidu volitev z očitno konsternacijo. Celo desnica, ki je začela uvidevati, da bo treba dati odgovor za posledice kampanje proti Briandu, ni vesela svoje zmage.

(To so seveda nemški glasovi, ki bržčas v umljivi razburjenosti nad zmago kandidata desnice položaja ne vidijo popolnoma pravilno. — Opomb. uredn.)

Slo je samo za osebo?

Pariz, 13. maja. AA. »Le Journal« piše o pomenu volitev novega predsednika republike in pravi, da pri teh volitvah ne gre za smer francoske zunanje politike, nego za vprašanje, kdo bo vodil francosko zunanjo politiko.

Gospodarska konferenca balkanskih držav

Belgrad, 13. maja. Ž. Solijski vladni tisk javlja, da se ob 27. maja vršila v Sofiji konferenca več držav, na kateri se bodo razpravljala gospodarska vprašanja, veterinarske konvencije in vsa druga vprašanja, ki so v zvezi z aktualnimi gospodarskimi problemi. Na tej konferenci bodo sodelovali predstavniki Jugoslavije, Turčije, Albanije in Bolgarije.

Holandski časnikarji v Ljubljani

Ljubljana, 13. maja.

Davi jutraj se je z belgrajskim brzovlakom pripeljala v Ljubljano skupina holandskih časnikarjev, ki se vračajo iz poučne ekspedicije po Jugoslaviji. Na kolodvoru so jih pričakovali zastopniki slovenskega časopisa, med njimi g. dr. Alojzij Kuhar od »Slovenca« in drugi ljubljanski časnikarji s predsednikom g. Stankom Virantom. Sprejema se je udeležil tudi član holandsko-jugoslovanske zbornice v Rotterdamu g. Zdenko Knez, ravnatelj OUZD dr. Joža Bohinjec kot zastopnik ljubljanske občine, ravnatelj »Putnika« Vlado Pintar. Ker sta s holandskimi časnikarji prispele tudi dve odlični časnikarki g. Maty Vigeliusova iz Amsterdama in Wijnandts Francken Deoerinecova iz Haaga, predsednica

mednarodne komisije za tisk v mednarodni ženski zvezi, sta jih sprejeli zastopnica JZS ga. M. Govekarjeva in ga. Stebi-Pleškova. Odlične goste, katerih je vseh skupaj 9, je spremljal s hčerko član centralnega presbira v Belgradu g. Silvij Parmačević. Sprejem odličnih gostov se je izvršil brez vseh oficelnosti prav po domače. Dami sta dobili dva lepa šopka v pozdrav, nakar so odšli gostje na teraso hotela »Miklič«, kjer so zajtrkovali. Med njimi so sedeli slovenski časnikarji, ki so potem prevzeli tudi vodstvo gostov po mestu.

Gostje so si ogledali najzibavnejše točke bele Ljubljane, nakar so jo vsi mahnilli na Grad in si ogledovali z vrha stolpa krasno panoramo, ki je bila na žalost v daljavi nekoliko meglena. V bufetu na Gradu so si privoščili našo največjo speciali-

teto, trdo suho kranjsko klobaso. Z Grada so odšli gostje v Narodno galerijo, kjer so si ogledali razstavljene slike, in nato za pol ure v Tivoli. Ob 1.30 so se udeležili skupnega kosila. Popoldne ob pol 4 pa so se odpeljali na Bled, kjer bodo prenočili, nakar bodo odpotovali naprej jutri jutraj.

Gostje so pripovedovali o svojih vtisih s potovanja po Jugoslaviji in so vsi priznavali, da so doživeli nemalo prijetnih presenečenj. Zlasti jim je ugajala naša riviera v Dalmaciji, prav tako Sarajevo, Belgrad in Zagreb. Danes so si z največjim zanimanjem ogledovali napredek Ljubljane, zlasti pa so jim bile všeč naše planine. Upamo, da jim bo veličastnost naše Gorenske pokazala šele pravo lepoto Slovenije, tako da bodo res iz srca lahko pisali doma, kakor so tudi obljubili, o lepoti naših krajev.

Kralji kave.

Francisco Schmidt je bil morebiti najboljši kolonizator, kar jih je kdaj videla Braziliija. Imel je 16 milijonov kavinovih dreves. Iz njegove prvotne plantaže Monte Alegre prihaja posebno dobra kava, ki z dragocenimi vrstami Srednje in Južne Amerike daje mešanico kave Hag, katero poznavalci tako cenijo.

Kava Hag ni samo dobra, ampak je tudi brez koleina. Zato daje kot pristna kava največji užitek brez vsakega škodljivega učinka koleina. Na tisoče zdravnikov vseh dežel potrjuje: Kava Hag je za zdrave in bolne vsake starosti idealna kava. Kava Hag je napredaj v vseh dobrih trgovinah z živili, dobi se pa tudi v kavarnah in hotelih.

betonske klade. Ni minila še ura, ko je steber ponosno stal na temelju. Vsako nogo so pritrdili z dvema močnima vijakoma v betonski temelj, s čemer je bilo postavljanje končano. Delavci so še kot verice urno splezali po drogu na vrh, kjer so mu odvezali vrvi, s katerimi so ga dvigali, in mu pobrali okrasje. Ko je bil drog postavljen, so bili povabljeni vsi delavci na likof, ki so ga tudi pošteno zaslužili.

Daljnovid, ki bo pomenil zelo važen korak naprej pri elektrifikaciji Slovenije, bo stal 12 milijonov Din. Gradijo ga Kranjske deželne elektrarne v lastni režiji. Dela na terenu, tako zlasti postavljanje drogov, gradbo temeljev in trasiranje vodi g. tehnik Pokorn, desna roka pa mu je glavni monter Iskra. Zanimivo je zlasti to, da bi bilo treba vse temelje za železne droge za vsak slučaj posamič izračunati in da so stroški samo za temelje znašali 1.200.000 Din, dočim bodo železni drogovji stali 2.200.000 Din. V ugodnem vremenu postavijo 7 do 9 lesenih stebov na dan, železnih pa navadno 2 do 3, postavili pa so jih tudi že 6. Z zgradbo temeljev so začeli lansko leto septembra meseca. Končani pa so bili pri dnu pred božičem. S postavljanjem drogov so začeli na Štajerskem 15. decembra, na Kranjskem pa 20. januarja. Na Trojanah je največja razpetina med dvema drogoma in znaša 457 metrov. Najtežji železni drog, čeprav ne najvišji, pa tehtal nekaj nad 6000 kg. Dva taka stojita tudi ob teh dveh visokih drogih in se zoveta razbremenilna drogovja. To zato, ker razbremenjujeta visoke stebre pred natezno silo žice. Daljnovid je sedaj skoro dokončan, manjka mu le še električni del, tako izolatorji in žica.

Najvišji drog velenjskega daljnovid

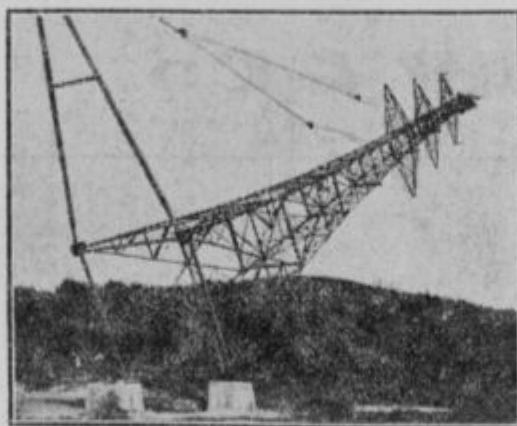
Ihan, 13. maja.

Včeraj so postavljali za električni daljnovid Velenje-Črnuče najvišji železni drog v bližini Ihana pri Domžalah. Kranjske deželne elektrarne grade namreč že vse leto daljnovid iz Velenja do Črnuče. Daljnovid bo dolg 68 km in gre po črti Velenje-Podlog, kjer je transformatorska postaja za visoko napetost, St. Peter-Vranks-Trojane-Lukovica-Domžale-Črnuče. Daljnovid bo služil prenosu električne energije visoke napetosti in bo prenašal 70.000 vatov. Ker veljajo za električne vode z visoko napetostjo predpisi,

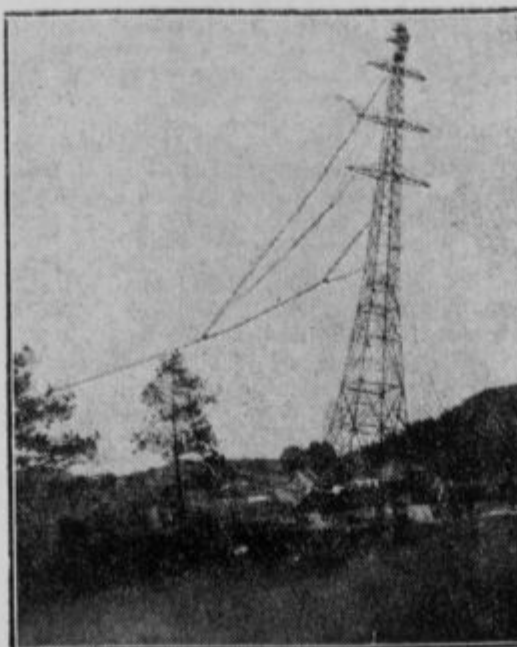

nih tovarna in livarna, ki so delale vse železne droge. Drog je sestavljen iz profilnega železa in je v manjših delih električno zvarjen, močnejše dele pa so spojili z zakovicami. Razstavljene dele so delavci pritrdili drug na drugega z močnimi vijaki. Tako so sestavili steber na tleh nekako v vodoravni legi, med tem, ko sta dve nogi že počivali na temeljni kladah iz betona. Ta dela so bila končana včeraj do petih popoldne. Pripravljeni so bile tudi že vse naprave za dvigavanje vsega stebra, ki je bil na vrhu okrašen kakor mlaj.

Ob petih se je pripeljal ban dr. Marušič s svojim tajnikom, ravnatelj Kranjskih deželnih elektrarn ing. Miklavc, gradbeni nadsvetnik

ing. Rueh, da prisostvujejo dvigavanju stebra. Steber je bil na raznih mestih ojačen z lesenimi tramovi, da se ni preveč upogibal radi lastne teže, dokler bi ležal v vodoravni legi. V primeru razdaljah so privezali nanj močne jeklene vrvi, ki so se združevale na škripce. Od škripca je šla močna jeklena vrv čez škarje, ki so jih postavili navpično na gornji dve nogi stebra daleč v gozdicek na vreteno, s katerim so po-

Ban dr. Marušič ob postavljanju stebra. Od desne na levo stoje: ing. Rueh, ing. Miklavc in dr. D. Marušič s tajnikom.

da mora viseti žica najmanj 6 do 7 metrov nad tlemi, je razumljivo, da so morali v gotovih terenih prilikah postaviti izredno visoke droge. Običajno so pri vodu postavljali močne lesene, katranizirane droge, tako zlasti na ravnem svetu. V hribovitih krajih in čez reke pa so nastale razpetine mnogo večje in lesene droge so morale zamenjati železne konstrukcije. Na vsem vodu so postavili 356 lesenih drogov in 118 železnih, kateri so visoki 20, 22, 26 metrov. Najvišja droga pa so postavili pri Ihanu, kjer gre vod čez Bistrico. Tu ima Bistrica izredno širok tek, vrh tega tam še izredno rada poplavlja svet. Radi tega so morali postaviti drogova zelo daleč narazen. Ker se pa žica zlasti v polnem času močno povese radi tega, ker se radi vročine raztegne, je razumljivo, da sta morala

biti drogova ob Bistrici zelo visoka. In v resnici merita oba po 32 in pol metra. Podobna sta malemu Eiffloevemu stolpu in stojita prav tako na štirih nogah. Ob vznožju znaša razdalja od noge do noge 5 metrov. Na desnem bregu je že stal tak drog, na levem bregu pa so ga postavili včeraj ob petih.

Postavljanje tako visokega in seveda tudi težkega droga — saj tehtal 4700 kg — seveda ni lahko. Najprej mu je treba napraviti soliden temelj. Temelj tega stebra je bil zgrajen iz armiranega betona. Iz zemlje štrlijo štiri močne betonske klade, na katerih stojijo železne noge droga. Temelji segajo v globčino treh metrov in stoje na širokih betonskih blokih, ki so vrh tega še vsi med seboj zvezani z armiranim betonom. Ko je bil temelj gotov, so pripeljali steber, ki je bil razstavljen na dvanajst manjših kosov, tako da je bil možen transport iz Stro-

Veselo iz življenja Slovencev v Zagrebu

Zagreb, 12. maja.

V soboto 9. maja je priredila Narodna čitalnica in knjižnica v čedni dvorani »Kolas« koncert. Pritrditvi so prisostvovali tudi g. Janez Kalan, univ. profesor Zarnik in še mnogi ugledni zagrebški rojaki. Slušali smo samo devet pesmi, glasovi so bili dobro uvežebani kljub kratkemu obstoju pevskega zbora. Dirigent g. Gorenšek kaže veliko nade in mu želimo, da bi s slovenskim pevskim zborom žel v Zagrebu kakor tudi drugod veliko slave. Na tem družabnem večeru so bila zastopana vsa zagrebška slovenska društva in cel tok prireditve je bil pohvalen.

Cerkev sv. Roka je bila v nedeljo nekoliko manj obiskana kakor prej; vzrok je bilo slabo vreme. Pričujoča slika kaže našo cerkev v današnjem stanju. O njej piše že leta 1896 naš ugledni zagrebški rojak, sedanji kanonik g. Janko Barle, sledeče:

Leta 1508 je divjala v Zagrebu strašna kuga. Zagrebčani so v črnih oblekah v svojih hišah morili in čakali smrti. Mestni črednik je z vozom, v katerega sta bila vprežena dva črna vola, iskal po zagrebških ulicah mrličev in jih vozil na pokopališče. Njega se kuga ni prišla. V prvi polovici 17. stoletja je kuga zopet razasjala po Zagrebu. Tedaj so se kaptoleške in mestne oblasti zaobljubile sezidati kapelico sv. Roka, da bi Bog po njegovi priprošnji obvaroval v bodoče mesto kužnih bolezni. In res je mesto leta 1655 sezidalo cerkev na Peneznih gorcih, pozneje Ilička gorica imenovana, na čast sv. Roka. Cerkev je bila posvečena 26. julija 1682 po škofu Martinu Borkoviću.

V početku je bila cerkev zelo primitivna, vendar zidana, z enim oltarjem sv. Roka, z lesenim zvonikom in s prostornim predvorjem. Okrog leta 1745 se je počela cerkev podirati radi slabega temelja in so jo temeljito popravili. Leta 1839 je dala napraviti vdova Bara Jazovič čestni mali oltar na čast sv. Antonu in par let pozneje je vdova

Domjanovič postavila levi mali oltar na čast sv. Rozaliji.

Leta 1880 je potres zrušil skoraj pol Zagreba, pa je tudi cerkev sv. Roka dobila strašne rane ter so njeni deli cerkvice podreti. Tej nakani se je odločno uprl začasni kanonik in upokojeni župnik Anton Leopold Fetzner. On je vložil v popravilo cerkve svoj trud in svoj denar. Za 500 forintov je obnovil cerkev in leta 1883 jo je sam svečano blagoslovil. Dal je cerkev poslikati in nabavil križev pot.

V tej obleki smo Slovenci našli to cerkev, ki pa že precej kriči po restavraciji. Danes ima cerkev tudi male orgle, ki so pa tudi že črvice, v malem, kot dimnik visokem zvoniku pa se še danes nahaja mal zvonček. Kdo je ta zvon nabavil ni nikjer zapisano.

Okrog cerkvice je bilo že v početku pokopališče in to samo za siromake in berače, pozneje so pa sem pokopavali tudi meščane. Leta 1896 je bilo

pokopališče že precej opuščeno, danes je pa na tem mestu lep park.

Po 276 letih obstanka te cerkvice smo zagrebški Slovenci torej prišli na misel, da se ravno pri sv. Roku priporočamo Bogu za moralni dvig našega življenja in za zdravje Zagreba.

Po želji vernikov bodo sv. maše že na Vno bohod ob 10 in ne več ob 9.

Rabite samo

SHELLT-O-X

Sigurna smrt vsemu mrčesu!
Uspeh Vas bo presenetil!

Italijanska armada je pripravljena

Rim, 13. maja. Na seji parlamenta, v kateri je v razpravi proračun vojnega ministra, je imel po daljši debati, v kateri so vsi govorniki poudarili italijansko armado, govor minister vojnega generala Cazzera sam. Minister je izjavil, da armada ni v obliki, kakor je bila leta 1918.

Vednina misel našega vojnega proračuna je ta, da mora domovina biti v najvišji meri pripravljena na vojno, ne zato, ker vojno hoče, ampak zato, da prepreči zlastne učinke eventualne vojne. Priprava in oprema armade mora biti v soglasju s posebnim položajem Italije, ki je obdana od sosedov, ki so med seboj zvezani in ki obračajo na svoje oboroževanje veliko skrb in pozornost.

Glavna misel našega vojnega proračuna je ta, da mora domovina biti v najvišji meri pripravljena na vojno, ne zato, ker vojno hoče, ampak zato, da prepreči zlastne učinke eventualne vojne. Priprava in oprema armade mora biti v soglasju s posebnim položajem Italije, ki je obdana od sosedov, ki so med seboj zvezani in ki obračajo na svoje oboroževanje veliko skrb in pozornost.

Številni so kurzi za specialiste. Mladina bo do 21. leta, ko nastopi po novem aktivno vojaško službo — do sedaj je starostna doba za začetek aktivne vojaške službe bila 20. leto — vsa vojaška pripravljenost po obvezni predvojaški pripravi v črnih streljah.

Kakor vsako leto, se bodo tudi letos vršile številne vojaške vaje, predvsem v gorah. Obe hitri diviziji, ki sta se osnovali zadnji čas, se bosta vadili na Kraun, katerega marajo vojniki temeljito poznati. Velika skrb se porablja tudi pri izobraževanju vojakov. V Nacionalni zvezi vpoklicani častniki, ki so jo ustanovil fašizem, vpoklicalo se bo letos 20.000 vojakov, to pa iz finančnih ozirov, ki ne dovolijo večjega vpoklica. Pripravlja se pa tudi civilno prehranjevalstvo, katero se poučuje v rabi obrambnih sredstev proti letalom in plinom. Politi se bo uporabljal eksperiment obrambe proti letalskim napadom v Istri.

Kar se tiče tujinjav, stane 1 km tujinjavskega pasu v Franciji 8 do 15 milijonov frankov. Takega izdatka si Italija ne more dovoli, se pa poslužuje v svrhu obrambe po utrjenih mestih

manj dragih, toda enako učinkovitih sredstev. Omeniti se mora, da se pri oboroževanju armade kakor tudi pri vseh dobavah poslužujemo izključno domače produkcije. Aktivna službena doba 18 mesecev se obdrži. Mirovno stanje armade znaša v pričujočem proračunskem letu 260.000 mož. (Minister je pri tem popolnoma zamolčal število vojaško popolnoma pripravljene milice.)

Minister je končal: Z globokim čustvom starega vojaka vas zagotavljam, da naša armada zasluži zaupanje naroda radi svojega solidnega stroja in navdušenega ter obenem resnega duha, ki jo preširja. (Dolgotrajen navdušen aplavz, klici: Živela armada! Sel vlade, predsednik zbornice, ministri in vsi poslanci vstanejo med pogovornim patriotskim vzklíkanjem.) Način življenja častnikov in vojakov je strogo pravišten, častniki in vojniki se ves dan bavijo z delom in ga vesijo tako in vztrajno. Bolj kot kdaj je danes naš prostak slaven simbol italijanske armade. (Navdušen aplavz in čestitke ministru.)

Slovenski romarji pri sv. očelu

Včeraj je papež Pij XI. sprejel slovenske romarje - Polek proslave „Rerum novarum“

Rim, 13. maja. Po rimskih ilijah je to dni nenavadno živahno. K proslavi 40 letnice glasovite okrožnice Leona XIII. »Rerum novarum«, se je zbralo v Rimu, oziroma v Vatikanskem mestu okoli osem tisoč krščanskih socialnih delavcev z vsega sveta. Romarji iz Argentine in Mehike so prispeli že predvčerajšnjim, včeraj pa so prišla zastopstva iz Italije, Avstrije, Belgije, Kanade, Češkoslovaške, Kolumbije, Francije, Nemčije, Anglije, Jugoslavije, Holandske, Perua, Španije, Švice, Ukrajine, Madžarske, Urugvaja in iz ameriških Zdrženih držav.

Jutri, v četrtek, se bodo romarji zbrali v lateranski baziliki. Mons. Pizzardi, namestnik državnega tajnika, bo opravil slovesno službo božjo. Nato bodo položili latorjev, venec na grob Leona XIII. V petek bodo romarji v baziliki sv. Petra prisostvovali sv. maši, ki jo bo daroval sv. oče Pij XI. Popoldne bo papež sprejel romarje na dvorišču sv. Damaza in jih bo nagovoril. Njegov govor bo kasneje drugi govornik prednašal v sprejemni dvorani vatikanske radijske postaje. Beseda poglavarja vesoljne katoliške cerkve pojde v svet okoli 3. ure popoldne in sicer na valovih in 1934. V proslavo 40 letnice Leonove okrožnice, je

sv. oče dal viti posebno svetinjo, ki nosi na eni strani sliki Leona XIII. in Pija XI. na drugi strani pa verski simbol med dvema knjigama; ena izmed teh je na pol odprta in notri se čita začetek okrožnice »Rerum novarum«. Navzočnost druge knjige vzbuja domnevo, da bo sv. oče posvetil Leonovi okrožnici posebno čestitko.

Sprejem pri sv. očelu

Vatikansko mesto, 13. maja. (Izvirno.) Sv. oče je danes popoldne sprejel v avdienci slovenske romarje, kot prvo jugoslovansko skupino. Romarji, 30 po številu, so pod vodstvom vsučiliškega profesorja dr. Snoja odpoštovali iz Ljubljane v ponedeljek zvečer in prispeli v Rim včeraj zvečer. Sprejemu pri sv. očelu je prisostvovalo več kardinalov. Ko se je sv. oče prikazal, so ga romarji navdušeno pozdravili. Pij XI. je stopil k vernikom in se z njimi prijateljsko razgovarjal. Nato je imel najprej kratek nagovor o pomenu proslave okrožnice »Rerum novarum«. Na koncu je sv. oče podelil romarjem apostolski blagoslov. Na slovenske romarje je napravil sprejem pri vrhovnem glavarju katoliške cerkve globok vtisk.

Gospodarska antanta med Italijo, Avstrijo in Madžarsko

Berlin, 13. maja. AA. Iz Rima poročajo, da so pogajanja med Avstrijo, Madžarsko in Italijo za sklenitev trojnega sporazuma za ožvižgaje trgovine, potem medsebojnih kreditov v načelnih vprašanjih uspela. Listi z velikim zadovoljstvom pozdravljajo ta sporazum in ga smatrajo za predznak za uspeh

zvezskih konferenc. Listi zaključujejo, da bo gospodarska solidarnost med Italijo, Avstrijo in Madžarsko pomirjevalno vplivala v borbi, ki bo nastala zaradi avstrijsko-nemške carinske zveze med Francijo, Poljsko in Male antanto na eni in Nemčijo in Avstrijo na drugi strani.

Glasovi o našem stabilizacijskem posojilu

Split, 13. maja. AA. Dr. Ivan Bulić, član občinske uprave v Splitu (eden izmed prvakov bivše federalistične stranke) se je izrazil o novem stabilizacijskem posojilu takole:

Eden izmed najpomembnejših momentov stabilizacijskega posojila leži v priznanju zaupanja do naše države in njene politike ter gospodarske konsolidacije. V tem priznanju mednarodnega kapitala namemo videti pomenljivega političnega uspeha, tem pomembnejši, ker je posojilo sklenjeno po zaslugi Hrvata, finančnega ministra dr. Stanka Svrljuga. Iz česar se vidi, da smatrajo Hrvati Jugoslavijo za svojo državo in gledajo v njej izpolnitev svojih narodnih in političnih težnj. S tem priznanjem in zaupanjem ter razkošenim stabilizacijskim dinarjem z dobljenim posojilom se odpro svetovnemu kapitalu vrata, da se bo mogel plasirati pri nas in izvesti investicije v jugoslovanske državi, ki leži po svojem zemljepisnem položaju sredi Evrope, na križišču treh plemen in ki razpolaga s prirodnimi bogastvi, z morjem in morsko obalo in ki skoraj ne pozna socialnih neprih in brezpomenosti. Tej državi se mora zaradi delavnosti in zdravja njene prebivalstva omogočiti napred gospodarskega razvoja s tujim posojilom, razen tega pa tudi tehnična dela. Tujemu kapitalu pa bo omogočen zanesljiv plasman denarja in rentabilnost. V tem vzajemnem podporanju je bistvo svetovne politike, ki leži po medsebojnem podporanju, blagostanju in miru ljubljene prihodnosti človeštva.

Pričakovani prihod kapitala iz inozemstva v našo državo bo pospešil razvoj Jugoslavije in napravil iz nje važen mednarodni gospodarski faktor, in s tem se bo dopolnilo naša delo osvoboditve in združitve.

V doseženem stabilizacijskem posojilu moramo videti še drugi važen moment. Po ozdravljenju političnega življenja in izboljšanju uprave pride zdaj ozdravljenje na gospodarskem polju. Ni dvoma, da je to korak naprej k ublažitvi gospodarske krize, ki so ji glavni vzroki nestabilnost valute, pomanjkanje denarja in rezerviranost kapitala. Z gotovostjo smemo računati, da bo tega zla kaj skoraj konec in da nastopi izboljšanje gospodarstva, s tem pa tudi okrepitev naših političnih in kulturnih razmer.

Dr. Uroš Desnica (bivši predsednik oblasne organizacije bivše radikalne stranke v Dalmaciji) je dal tole izjavo:

Sodba, ki jo kot nestrokovnjak morem podati glede posojila, se sklada s sodbo, ki so jo izrekli ne samo naši in tuji listi, nego smo jo dobili tudi v razgovorih z našimi resnimi osebami, pristaji bivših političnih strank. Ta sodba je jako ugodna, ne samo zato, ker je posojilo zelo koristno, nego tudi glede na razmere na svetovnem denarnem trgu, posebno pa še zato, ker smo tako dobili dokaz o gospodarskem in političnem zaupanju, ki ga uživa naša država v inozemstvu. To je tem pomembnejše, ker se je to zaupanje afirmiralo na

zvezi kampanji, ki so jo z raznih strani vodili proti nam, hoteč nas pred inozemstvom diskreditirati. To posojilo pomeni priznanje, da smo urejena in napredna država, ne samo v svoji lastni zavesti, nego tudi v očeh svetovne javnosti, v katerih bolj in bolj izgubljamo videlo balkanske države v slabem pomenu te besede. Tako stopamo v vrsto modernih in kulturnih držav, kjer moramo zavzeti ugledno mesto med ostalimi evropskimi državami. S tem posojilom smo se v inozemski javnosti dvignili na nekaj stopinj in dosegli viden napredek v vsakem pogledu.

Split, 13. maja. AA. Prota Urukalo, bivši poslanec bivše radikalne stranke, je izjavil glede sklenitve jugoslovanskega posojila tole:

V današnji hudi gospodarski krizi je celo misliti na posojilo težko, zato je sklenitev tega posojila tem večji uspeh. Naša kraljevina je uspela s sklenitvijo tega velikega posojila baš v času svetovne gospodarske krize, in sicer pod ugodnejšimi pogoji, kakor pri vseh dosedanjih posojilih. To pomeni, da je mednarodna sedba o kraljevini Jugoslaviji dobra in da ima svet vero v bodočnost naše kraljevine. Tega dejstva se mora veseliti vsak državljan. Prebivalstvo mojega kraja je zato z velikim veseljem pozdravilo vest o sklenitvi stabilizacijskega posojila, ker vidi, da napreduje notranja ureditev države, česar viden znak je stabilizacija dinarja in spoštovanje zakonov.

God sv. očela

Vatikan, 13. maja. AA. Včeraj je bil god sv. očela. Pri tej priliki je prejel veliko število brozjarnih čestitk. Diplomatski zbor se je vpisal v sprejemno knjigo.

Ne vlagajte prošnji!

Ljubljana, 13. maja. AA. Kraljevska banaka uprava dravske banovine v Ljubljani razglasa: Pri tukajšnji banški upravi je vloženih že tako veliko število prošnji za različna službena mesta, da se spričo pomanjkanja kreditnih sredstev in razpoložljivih službenih mest ne bodo mogli rešiti v doglednem času. Radi tega se opozarjajo event. novi prosilci, naj ne vlagajo nobenih prošnji več, v kolikor ne bodo eventualna prosta službena mesta razpisana s posebnim natečajem. Prošnje, ki se ne bodo nanašale na razpisana mesta, se bodo dosledno zavracala radi pomanjkanja kreditov.

Novi vozni red vseh prog v Sloveniji za 2 dinarja

po pošti Din 2,50; se pošlje samo proti predplačilu v znakovni veljaven od 15. maja, naročite od Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Preprodajalci popust.

Razprava o umoru Šlegla

Zagreb, 13. maja. 2. Danes ob 8 se je nadaljevala razprava proti Hraniloviću in drugom. Celo dopoldne se je vršilo zasliševanje Matija Soldina, 22 letnega tipografa. Obtožen je, da je eden od ustanoviteljev in predsednik teroristične organizacije »Hrvatske pravaške delavske organizacije«, dalje, da je skupaj z Babićem, Marko Hranilovićem sodeloval pri Šleglovem umoru, pri atentatu na orožniško vojašnico, pri umoru detektiva Treneskega in da je dobavljal in pripravil orožje in eksploziv. Soldin izjavlja, da se ne čuti krivega. Trdi, da je v policijskih zapisih priznal razne stvari le zato, ker so od njega zahtevali. V Pečuhu na Madžarskem ni bil. Zaniha, da bi sodeloval pri atentatu na Šlegla in da ne bi bilo treba njega zasledovati, ker ga je poznal še kot vojnega. V kritični noči je prenočeval doma, kar lahko potrdi njegova mati. Pred policijo je priznal vse le zato, ker je vedel, da bo pred sodiščem lahko zanihal, izjavlja, da ni sodeloval pri umoru na Treneskega, ker je bil tedaj pri svoji zaročenki vso noč. To bo potrdila Ljubica Ljubašić, njen brat Jožet in še neki drugi gospodje. Zaniha, da bi bil med 14. in 20. julijem v Madžarski, ker je 19. julija slavil očetov god. Zaniha nadalje, da bi pisal kakšno pismo. Obtožnica so predložena razna fotografirana pisma. Soldinov zagovornik predlaga, da se te fotografije ne smejo vpisovati kot predmet razprave, ker ni nobenih originalnih zapiskov. Državni tožilec je bil odločno proti predlogu zagovornika in je sodišče istega tudi odbilo. Drugi zagovornik trdi, da obtoženco prikazuje izkaze prič drugače, kot so priče izvele, in da so zapisniki na policiji popravljeni. Soldin je imel kritično noč, ko so bili ubiti detektivni na glavi spornost čepico, priče pa so izjavile, da so videli moške, ki so hodili v temo s klobuki na glavi. Predsednik je nato zaključil in predložil razpravo na pelek dopoldna.

Ljubljanski proračun še ni potrjen

Belgrad, 13. maja. 1. Ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc se je mudil v Belgradu in intervjuiral v finančnem ministarstvu za potrditev proračuna mesine občine Ljubljanske. Proračun še ni potrjen.

Učiteljska vest

Belgrad, 13. maja. 1. S kraljevim ukazom in na predlog prosvetnega ministra je postavljen za učitelja na meščanski šoli v Ljubljani Rudolf Vagner, učitelj v Belgradu, ki je bil doslej dodeljen prosvetnemu oddelku banske uprave.

Razpisana cestarska služba

Ljubljana, 13. maja. AA. Kraljevska banaka uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje na osnovi § 31. zakona o banški upravi ponovno v območju sreskega cestnega odzora v Brezicah službeno mesto banovinskega cestarja in sicer: za cestno prago a) od Slovenca do stika s cesto Brezica—Dečna vas—Globoko—Dobrava; b) od Slovenca do konca Starega gradu. Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2 uredb o službenih razmerjih državnih cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogi (rojstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpovedilo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško spričevalo, navrstveno spričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristolubja, eventualna dokazila o strokovni usposobljenosti) je vložiti najkasneje do 31. maja 1931 pri sreskemu cestnem odzoru v Brezicah.

Ravnateljsko mesto na Grmu razpisano

Ljubljana, 13. maja. AA. Kraljevska banaka uprava razpisuje na podlagi § 31. zakona o banški upravi službeno mesto ravnatelja banovinske kmetijske šole na Grmu.

Za to mesto pridejo v poštev samo prosilci s fakultetno izobrazbo, ki morajo poleg splošnih pogojev, ki se zahtevajo za vstop v državno službo, izpolnjevati še te-le specialne pogoje: 1. Najmanj 5 let ekonomskega praktičnega dela, ki je lahko združeno z učiteljsko ali profesojsko službo na kmetijskih šolah. 2. 6 let učiteljske službe od tega 3 leta profesojske službe na kmetijskih šolah. Prednost imajo prosilci, kateri studij in praktično delovanje je usmerjeno na živinorejsko panogo. Pravilno kolkovane in z vsemi dokumenti opremljene prošnje je vložiti najkasneje do 25. maja 1931 pri kraljevski banški upravi v Ljubljani.

Drobne vesti

Belgrad, 13. maja. AA. Uprava pokrajinske zveze obrtniških društev je sklenila na podlagi sklepa svoje zadnje seje, da bo za drugi dan praznovanja bliskosti to je 1. junija L. L. sklicala kongres obrtnikov iz vse države. Na dnevnem redu bo v glavnem razprava o zavarovanju obrtnikov za primer bolezni, nezreč, onemoglosti, starosti in smrti ter razprava o mednarodni organizaciji obrtnikov in v obrtniških kreditih.

Belgrad, 13. maja. AA. Na podlagi čl. 4. zakona o državnih političnih izvršnih uslužbenih je predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev predpisal uredbo o uradni obleki in oborožitvi teh uslužbenec.

Belgrad, 13. maja. 2. Danes se je vrnil v vizitacijo po Banatu beograjski nadškof magr. dr. Rodić.

Belgrad, 13. maja. 2. Včeraj je prispel iz Zagreba odnosno iz Splita profesor zadrutstva, minister n. r. g. dr. Anton Korošec.

Zagreb, 13. maja. AA. Nj. Vis. princ Pavle je prevzel visoko pokroviteljstvo nad prvo aeronavtično razstavo, ki jo priredi aeroklub kraljevine Jugoslavije na zagrebškem veleboju. Pri svečani otvoritvi v četrtek 14. t. m. bo zastopal visokega pokrovitelja pomočnik bana savske banovine dr. Stevan Hladki.

Zagreb, 13. maja. 2. Uprava zakladne bolnišnice in rektorat vsučilišča sta razpisala mednarodni natečaj za gradnjo velike bolnišnice na Salati. Poslanih je bilo 80 ponudb. Od teh: 49 iz Nemčije, 2 iz Avstrije, 5 iz Švice, 11 iz Češkoslovaške, 2 iz Madžarske, 1 iz Rumunije, 5 iz Jugoslavije, 5 iz Poljske, 1 iz Albanije in 2 iz Finske. Ponudbe bo pregledalo posebno razsodišče. V nedeljo se je stal plenem z domačimi in tujimi ocenjevalci. Predlagatelji je trajal tri dni. Po pregledu je odločeno, da se nagradijo tri dela, pet pa se jih bo odkupilo. Vsa prva najboljša tri dela dobijo enake nagrade v znesku 15.000 švicarskih frankov. Dobili so sledeči: Ernest Weissmann iz Zagreba, Bernhard Stein in Richard Zorn iz Hamburga, Gustav Paul in Franc Cermak iz Prage. Vsa dela bodo razstavljena na posebni razstavi.

Slabo gospodarstvo avstrijskih financ

Dunaj, 13. maja. Robert Ehrlich, podpredsednik glavnega združenja avstrijske industrije riše položaj avstrijskih državnih financ, ki se nabajajo v zelo slabem stanju, takole:

V l. 1921-1930. so znašali avstrijski zvezni izdatki vključno z investicijami 1135, 1294, 1408, 1784, 1892, 2082, 2170 milijonov šilingov. V l. 1931. so pa bili proračunski izdatki na 2308 milijonov šilingov. V teku osem let so se torej stopnjevali za več kot 100%. Na leto so povprečno narasli za več kot 12%. Sorazmerno z državnim povpoševanjem izdatkov so se zviševali tudi izdatki posameznih delov in občin. Iste so med leti 1925. in 1929. povzdigle dohodeke za 28,6%, izdatke pa še v veliko večji meri. Isto se opazja tudi pri socialnem zavarovanju. Prispevki delodajalcev in delavcev so se med l. 1925. in 1929. povzdigli od 238,7 milijonov na 384,2 milijona šilingov, izdatki so se pa še bolj zviševali.

Slednji izdatki so torej v l. 1924. znašali 10 milijonov in pol milijard, v tekočem letu pa so proračunski precej nad 3 milijarde. Celotni dohodek avstrijskega naroda se enoju na 6-7 milijard šilingov na leto. V l. 1924. so znašali državni izdatki 10 milijard celotnih dohodkov naroda, v tekočem letu pa je to postokoliho ne polovico celotnih dohodkov. Če se bo to tako naglo nadaljevalo, potem bodo v l. 1930. že vsi narodni dohodki šli v splošne potrebe. Takrat bi se uresničil socialistični ideal državnega sistema in bi država obstajala samo iz nastavljenec. To bi na dovedlo k vsesplošnemu gladu.

V l. 1927. je bilo skupno število državnih nastavljenec brez delavcev 97.297. Od takrat bi se moralo zniževati državno uradništvo vsako leto za 3,8%. Po štirih letih zniževanja bi moralo biti uradništvo znižano za 15% ali za 14.000. V resnici pa je šel proces ravno v nasprotni smeri. Medtem ko bi moralo znašati sedaj skupno število državnega uradništva 83.000, pa znaša preko 102.000! Vse naredbe do sedaj niso nič pomagale in bi bilo potrebno, da se štedenje izvede na široki hazi in učinkovito, ne pa da se čaka samo od inozemstva lepih naukov.

Madžarska ireidenta deluje

Budimpešta, 13. maja. 2. Današnji »Pest Hirlap« píše, da se bo vršila 17. maja velika demonstracija proti triletonski pogodbi, kakor tudi proti vsem mirovnim pogodbam. V Budimpešti bo sodelovalo v sprevedu okoli 50 avtomobilov. Potom fasiojse so pozvani Madžari s provincije, da pridejo slične demonstracije. Prav tako se bodo vršile demonstracije tudi v Sofiji, Rimu, v Avstriji in še več drugih mestih.

Regent Horthy med Jugoslavlani

Budimpešta, 13. maja. AA. Regent Horthy je danes dopoldne posetil mednarodni veleboj. Ob vstopu v jugoslovanski paviljon so regenta med drugimi pozdravili v hrvatsko narodno nošo obloženi trije otroci ateseja za tisk Božidar, Jurica in Nada v našem jeziku z besedami: »Dobrodošli!« nato pa še v madžarsčini: »Isten hozta!« Regent se je zahvalil v našem jeziku z besedami: »Dobro dan, dečki!« Nato so regenta Horthya pozdravili v imenu jugoslovanskega poslanstva tajnik poslanstva Daninger, dalje generalni konzul dr. Pavlinovič z atesejem za tisk Božidarjem Albertom in delegat centralnega presbitorja Stefan Mirovič. Regent, ki so ga ti gospodje vodili po vseh oddelkih razstave, si je posebno ogledal zemljepisni oddelček in slike, ki jih je razstavil centralni presbitor in ki kažejo v diagramih in slikah napredek Jugoslavije v prvem desetletju na vseh poljih javnega življenja. Regent se je za te podatke posebno zanimal in se je o tem delu razstave kar njepleše izjavil.

Z vsega sveta

Berlin, 13. maja. AA. Olimpijski kongres v Ezercloni je nedavno tega sklenil, naj se vrši tajno glasovanje o tem, kje bodo olimpijske igre leta 1936. Po poročilu iz Zeneve je glasovanje izpadlo v korist Berlina. Olimpijski odbor v Lausani še nima odgovorov vseh držav, vendar pa se je večina izrekla za nemško prestolnico.

Berlin, 13. maja. AA. Donos davkov v nemški prestolnici je znašal lani 465,5 milijonov. Donos je bil proračunjen s 514,5 milijoni. Primanjkljaj znaša okrog 46 milijonov.

Johannesburg (Južna Afrika), 13. maja. AA. V nekem rudniku se je utrgalo dvigalo. Pri tem je bilo ubitih 7 urovnecov in 9 ranjenih.

Berlin, 13. maja. AA. Ameriški rekordni letalec Frank Hawks, ki je na krožnem poletu po Evropi, je včeraj pristal na tukajšnjem letališču in potreboval za polet iz Londona do Berlina 2 uri in 58 minut. Prisel je v Berlin še pred brzokajko, ki je izjavila, da je iz Londona poletel v Berlin.

Dunajska vremenska napoved. Dosedanje vreme bo trajalo še dalje in bo še topleje. Na zapadu je pričakovati lokalnih neviht.